

5. Bölüm

Turizmin Şehir Ekonomisine Etkileri: Samsun Örneği

Atakan DURMAZ¹

| GİRİŞ

Turizm olgusu özellikle karmaşıktır. Turizmin genel olarak, sosyal, politik, kültürel ve ekonomik faaliyet alanlarında etkileri vardır. Turist hizmetleri teklifinin muazzam hacmi ve karmaşıklığı, seyahat ve turizm endüstrilerinin gelişmesine yol açmıştır. Bu nedenle turizm olgusu ekonominin ayrı bir kolu olarak ele alınmalıdır. Ekonominin bu kolu, ekonominin diğer dallarının gelişme seviyeleri ve büyümesi ile yakından bağlantılıdır.

Turistlerin modern anlamıyla benzer bir motivasyona sahip olan gezginler, 1600'lerden beri bu tür faaliyetlerde bulunsalar da, "turist" kelimesinin kullanımı ilk olarak 1800'lü yıllarda kayıtlara geçmiştir (Lanquar, 1992). Turizm, modern haliyle, yakın geçmişteki sosyoekonomik dönüşümlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, bu dal da, faaliyetinin nesnesi nedeniyle ekonominin diğer dallarının gelişmesini teşvik eder.

21. yüzyılın ekonomik bağlamında turizm, ekonomik mekanizmanın yapısında temel bir faaliyettir ve ekonominin ve toplumun gelişmesi ve modernleşmesinde aktif bir role sahiptir. Bu faaliyetin önemi ve ekonomik katkısı toplumların yapılarına göre dalgalanmaktadır. Ekonomisi büyük ölçüde turizme dayanan ül-

¹ Doç. Dr., Samsun Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Ekonomi ve Finans Bölümü, Samsun/Türkiye, atakan.durmaz@samsun.edu.tr,

turizme dayalı ekonomik kalkınma yoluyla daha fazla insana fayda sağlamak için devlet, Anadolu'nun iç kesimlerinde alternatif turizm yatırımlarını bir an önce destekleyebilir (Akal, 2010:149). Şu anda Almanya, İngiltere ve Rusya Türkiye'yi en çok ziyaret eden ülkeler arasında yer alıyor. Bu turistler Türkiye'yi daha çok “deniz, kum ve güneş” tatilleri için ziyaret etmektedir. Bununla birlikte Türkiye, çeşitli alternatif turizm faaliyetleri sunacak çok sayıda doğal güzelliklere sahiptir.

Gelişmekte olan Asya pazarları, alternatif turizmin geliştirilmesi ve potansiyel turistlerin davranış profillerinin oluşturulması gibi farklı unsurları dikkate alan turizm politikalarının geliştirilmesi Türkiye turizm ekonomisine önemli avantajlar sağlamalıdır. Örneğin Çin'e baktığımızda bu ülkenin GSYİH'sı yıllar içinde istikrarlı bir şekilde artan bir trend içerisinde. 2020 yılına kadar GSYİH'sının 21 trilyon dolar civarında olacağı tahmin ediliyor. Bu gelişmeye paralel olarak kişisel turizm harcamaları da yıldan yıla artış göstermeye devam edecektir. Bu bağlamda Türkiye, büyüyen Çin turizm pazarına odaklanmasını artırmalıdır (Ongan vd., 2010).

Sonuç olarak, ülkeye gelen turist sayısı, turistlerden elde edilen gelir, turist başına yapılan harcama miktarı ve turizmin GSYİH içindeki payı, yatırımlar ve ihracatı gösteren mevcut veriler, turizmin önde gelen sektörlerden biri olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin dünyada, Avrupa'da ve özellikle Akdeniz bölgesinde turizm faaliyetleri hızla artmaktadır. Türkiye geçmişte diğer ülkelerle rekabet edebilecek durumda olmasa da şu anda turizm sektörünün her alanında bu ülkelerle yan yana rekabet eden hırslı bir ülkedir.

Bu süreçte Samsun gibi turizmi çeşitlendiren ve farklı alanlarda alternatifler sunabilen şehirler daha da ön plana çıkmaktadır. Bu açıdan Samsun'un sahip olduğu doğal kaynaklara (özellikle jeotermal) ek olarak gelişmiş sağlık alt yapısı ve çeşitli ulaşım imkanlarıyla sağlık turizmi açısından son derece yüksek potansiyelinin olduğu rahatlıkla söylenebilmektedir. Bu potansiyeline ek olarak pek çok alternatif turizm imkanını da bünyesinde barındırıyor olması gelecekte doğru planlama ve politikalarla ciddi atılım gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akal, M. (2010). "Economic Implications of International Tourism on Turkish Economy", *Tourism*, 5(1), 131-152.
- Bahar, O. ve Kozak, M. (2008). *Tourism Economics Concepts and Practices*. Nova Science Publishers, Inc.: New York.
- Demir, Y., Pınar, O. R. U. Ç., Baştürk, Y. A., ve Övey, İ. S. S. (2020). "Medikal Turistlerin Tercih Nedenleri: Samsun İli Örneği", *Turizm Ekonomi Ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 18-30.
- Dücan, E., Şit, M. ve Şentürk, M. (2016). "Ekonomik Büyümeye Bir Katkı Bağlamında Turizm Gelişirli: Bir Panel Veri Uygulaması", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-14
- Ejarque, J. (2003). *La destinazione turistica di successo*,
- Franch, M. (2010). *Marketing delle destinazioni turistiche*. Metodi, approcci e strumenti, McGraw-Hill.
- Gökovalı, U. (2010). "Contribution of Tourism to Economic Growth in Turkey", *Anatolia. Int. J. Tour. Hosp. Res.*, 21 (1), 39-153.
- Gül, S. (2019). "A Qualitative Research On Medical Tourism Of Samsun (Turkey)", *International Journal Of Geography And Geography Education (Igge)*, 40, 283-294
- Gülbahar O. (2008). "Turizmin Türkiye'de 1980 Sonrası Dönemde Cari İşlemler Dengesine Etkisi", *Journal Of Qafqaz University*, 24(2008), 155.
- Hepaktan C.E. ve Çınar S. (2010). "Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri", *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 8(2), 143.
- İçöz O. (2005). *Turizm Ekonomisi*, Turhan Kitabevi, 3.Bası, Ankara.
- Kotler, P., Bowen, J. T., ve Makens, J. (2014). *Marketing for Hospitality and Tourism*, Pearson Education.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. *Türk Turizminin Ekonomi ve Sosyal Yaşam İçindeki Yeri*.1. Turizm Şurası: Ankara, 1998.
- Lanquar, R. (1992). *L'economie du tourisme*, Presses Universitaires de France, Paris.
- Ongan, S., Meng, F., Mavnacioğlu, K., Dilbaz, N., Bolcan, A. ve Kırık, B. (2010). *Gelişen Çin Turizm Pazarı ve Türkiye*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Samsun Health Directorate, (2019). Samsun İl Sağlık Turizm Verileri. (Samsun İl Sağlık İl Müdürlüğü Arşivi).
- Turguttopbaş, N. (2019). "The Funding Structure of Turkish Tourism Sector and a Model Proposal for Tourism Revenue", *Int. J. Health Manage. Tour.*, (4)1, 1-15. DOI: 10.31201/ijhmt.528324
- Türksoy, A. ve Türksoy, S. S. (2010). "Termal Turizmin Geliştirilmesi Kapsamında Çeşme İlçesi Termal Kaynaklarının Değerlendirilmesi", *Ege Akademik Bakış*, 10(1), 699-725.
- UNWTO (2011). *Tourism Highlights*, 2011 Edition.
- UNWTO (2014). *Silk Road Action Plan*, 2014/2015; Madrid.
- WTTC (2021). *Travel & Tourism. Economic Impact 2012. Turkey*. <http://www.world-tourism.org/susta-inable/climate/decdjerba-eng.pdf>
- Yağcı Ö. (2007). *Turizm Ekonomisi*, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.
- Yılmaz, C. ve Zeybek, H. İ. (2016). *Samsun Coğrafyası*, Samsun: Canik Belediye Başkanlığı Yayınları.
- Zengin B. (2010). "Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Reel ve Moneter Etkileri", *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 113-114.